

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO
ČETRTLETNO DIN 15
CELOLETNO DIN 60 / ZA
INOZEMSTVO JE DODATI
POŠTINO / OGLASI PO
CENIKU / POSAMEZNA
ŠTEVILKA PO DIN 150.
POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNIŠTVO IN VPRAVA
V VČITELJSKI TISKARNI
ROKOPISI SE NE VRAČAJO / ANONIMNI DOPISI SE NE PRIOBČVATEJO / POŠTINA PLACANA V COTOVINI
TELEFON ŠTEV. 906.

Orjunaši!

Pozivamo Vas, da se polnoštevilno udeležite vseh prireditev ob peti obletnici koroškega plebiscita! Posebno pa še shoda pred Univerzo v nedeljo, dne 11. t. m., ob 11. uri. Udeležba v civilu z znakom.

OBLASTNI ODBOR.

Korotan.

Pet let je minulo odkar so nam nespretni diplomati in pa brezvestni izkoriščevalci naroda postavili mejnike na Karavanki in tako oddelili del našega naroda tujemu gospodstvu. Pet let je kratka doba, toda že tih pet let je pokazalo, kako malo zanimanja kažemo mi v svobodi za brate v suženjstvu.

Polagoma so potihnile žalostne, pa tako lepe koroške narodne pesmi med našim narodom, kaj kmalu so bile pozabljene prispege, zrahle so se vezi med tu in tam in tolikokrat povdarjena provizorna meja se vzdiguje vedno čvrsteje, kakor težka brana iz karavanskih vrhov. Politični spekulant — ala Smodej in drugi so zapustili trnjevo domačo grudo, trgovci so s plebiscitnim blagom opravili svoje posle, narod pa je ostal sam, zapuščen v svoji žalosti.

Ta narod ni poznal svobode, kajti daleč v pozabni prošlosti so dnevi, ko si je sam volil vero in postavil. On nima svoje Kosovske tragedije, on pamti samo Gospo sveto, kjer so mu tujci polagoma kovali suženjske verige. Le trenutno mu je šlinj žarek svobode v temno suženost, toda tisti, ki so ga o plebiscitu pripravljali za osvobodjenje, tisti ki so se izdajali za njegove brate, bili so mu tuji. Oni so se obnašali tako ogabno, da so mu zakrili luč svobode in ga ostavili v njegovi tiščeni brezčutnosti.

Sramotno so se pred petimi leti vrnili oznanjevalci svobode, ko so zapravili zibelko lastnega naroda. Sami sužnji, so hoteli drugim oznanjevati svobodo! Mesto, da bi jim strašna izguba odprla oči, so začeli lahkomišelnostjo zapravljati svojo lastno svobodo, ki jo ceniti ne znajo, ker so jim jo drugi podarili.

Pet let! Nenaдомestljive izgube smo pretrpeli tekom kratke dobe. Zgubljenemu plebiscitu je sledil udarec za udarcem. Tamišgrad, Baranja, Skadar, Reka, Zadar, Rappalo,

S. Margherita... Oj narode! Ali te ne bo vse to spametovalo? Ali ni dovolj bratske nesloge? Ali ni že čas, da začnemo s prerojenjem? Ali je treba še hujših preizkušenj, ali je treba zopetnega suženjstva, da se nam odpro zaslepljene oči. Ali naj bo zopet plen bratske nesloge tudi ta država, kakor že toliko prejšnjih držav na Slovenskem Jugu? Mar je vse ono kar je sanjalo nekdanji oziroma svobodi, kar se je zanj borilo s srčno krvjo, mar je vse poleglo po širnih bojnih poljanah, da se ne zgane zopet za obrambo in osvoboditev naših zemelj? Kje ste vi borci, kje vi silni kladivarji?

Kako drugačno sliko nam kaže zgodovina srbskega dela našega naroda! S krvjo je bila zgubljena vsled bratske nesloge zlata svoboda na Kosovu. Toda Kosovo je rodilo gušlarja in hajduka. Ni miroval narod po strašni tragediji, dokler si ni izvojeval zopet svobode. Kri je tekla na Kosovu, kri do Kumanova. Ko je bila leta 1908., kakor ob našem plebiscitu, z aneksije Bosne in Hercegovine, za ostali svet započeta usoda teh dveh srbskih zemelj, je ta čin še čvrsteje združil ves narod in ob bojni uri je zapel bojni rog. Silna volja po ujedini in končnem osvobodjenju zaslužnih bratov je prerodila malo Srbijo, da se ni strašila nobenih zaprek. Od mesta do mesta, od sela do sela so hiteli apostoli svobode. Krepejše je udaril sivi gušlar ob struno, čvrsteje je zgrabil hajduk za puško. Zaorila je z vrh Lovčena tja v banatske ravnine divja bojna pesem po zlati svobodi: »Oj kralju Petre, povedi kolo krvavo!«

Kje so danes naši gušlarji oznanjevalci svobode, kje hajduki branitelji tlačenega naroda? Oj Korotani! Kdo občuti tvojo bol, kdo čuje tvoje vzdihne?...

Orjuna.

Dr. J. D.:

Petletnica.

Pet let mineva, odkar je na zadnji seji koroške medzavezne komisije jugoslovanski polnomočni delegat patetično vzkliknil: Kraljevina SHS ne bo nikdar pozabila, da živi na oni strani Karavank toliko tisoč njenih bratov po jeziku in krvi, ki so glasovali za njo. Pet let mineva, kar jugoslovanski nacionalisti čakamo, da bi ta beseda, izgovorjena v trenutku ene največjih narodovih nesreč, meso postala in se oživetvorila. Zaman. Mi vemo danes, da je

ta beseda, ki je bila od gospoda Jovanoviča mogoče res iskreno mišljena, danes od gospodov, ki vodijo našo zunanjo politiko, že davno pozabljena, kakor so žal pozabljeni oni junaki, katerih kosti leže razmetane po Labudski dolini, okrog Področice, Velikovca in Drave...

Pet let težkih spominov na vso nesrečo, ki zasleduje naš narod od ujedini, pet let sramote in gnjeva nad onimi, ki so se urinili za voditelje tega naroda, pet let gnusnega

barantanja in politične nesramežljivosti, pet težkih in brezupnih let za naš narod preko Karavank...

Nesmiselno bi bilo danes obširno pisati in govoriti o vzrokih koroške katastrofe. Presenečena in užaljena naša slovenska politična gospoda najbolj ekstremnih političnih strank je takrat hotela prekričati srd in gnjev užaljenega naroda in je v neki čudni vzajemnosti in vztrajnosti pričela iskati vzrokov za to nesrečo. Sklicevali so se med drugim na politično nezavednost našega koroškega ljudstva, na nenaklonjenost velikih narodov, na Italijane, ki so nudili pomoč Nemcem v tem boju itd. Jugoslovanski nacionalisti in narod z nami pa smo vedeli, da so vzroki popolnoma neke druge in vemo to tembolj danes ob petletnici. V nemoralni politični borbi so si odlični voditelji našega naroda v zadnjih petih letih mnogokaj javno dopovedali, iz česar smo uvideli, da se naše Koroške ni reševalo z nesebičnim nacionalizmom, ampak z različnimi nečednimi aferami.

Ponovno smo povzdignili glas in kazali na absurdnost in nemožnost načinov ter znamenj, v katerih se pri nas vrši politično udejstvovanje. Ne iz zavisti; le edino raditega, ker sta nam bila na srcu ugled in sreča Nacije in ker smo morali gledati, kako narod plačuje s svojo kožo politične sebičnosti, koristolubje in ekstravagance njegovih voditeljev. Ta užaljena politična gospoda pa je planila na nas in čudo, da koroške nesreče niso pripisali nam nacionalistom. Tudi narod sam je zaznal za njihovo temno devizo, ki so jo imeli vedno na jeziku: »Država je dovolj močna«. Kakor pa je bil ta narod res močan, je vseeno moral kloniti pred drugimi narodi pod težo greha teh nezvestih hlapcev in odprle so se sveže rane na Koroškem. Primorskem in vsepovsod drugod in se še vedno nove odpirajo. Tiste dneve in tedne pred plebiscitom, ki so jih vsi Nemci od Celovca pa do Dunaja preživeli v znamenju enega srca, ene misli in enega hotenja, so se v našem političnem boju in prerivanju za oblastjo odigravale najhujše orgije. Raditega je moralo priti tako...

Kako majhni smo v nesebičnosti, poštenosti in domoljubju napram našim prednikom! Prišli smo tako daleč, da je eni ali drugi naših političnih strank pridobitev enega mandata sigurno mnogo bolj na srcu, kakor celo koroško vprašanje. Naša zunanja politika se vodi že 7 let v znamenju radikalne stranke, notranja politika pa v znamenju ostudnega boja za dnevnimi in osebnimi koristmi. Nikjer drugje na svetu ni mogoča taka apoteoza kot pri nas: iz ječe poberejo abolaranega veleizdajce osumljenega in ga pošljejo zastopat državo... V takem obilježju naj pri nas dozoreva koroško in primorsko vprašanje!

529 let je bedel v srcu vsakega Srba spomin na kosovski Vidov dan. Ni ugasnil nikdar, ampak se vedno mogočnejše razžareval, dokler ni prišlo v septemberskih dneh l. 1918. do velikega uresničenja. Tudi to je moralo priti tako po tolikih žrtvah nacionalnega samozatajevanja. Pri nas se pa kamenja, strelja in zapira one, ki propovedujejo našo nacionalno bol, one, ki s svojo nesebičnostjo in poštenim nacionalnim delom prilivajo upanja v razbolelo srce naših koroških in primorskih bratov. Kaj naj nudimo našim Korošcem ob petletnici njihovega suženjstva v

njih uteho? Nemci jim obljublajo baš za te mesece priključitev k Veliki Nemčiji, napovedujejo nov, mogočen naval germanstva, ki naj že v prihodnjih letih za vedno zamori lepo slovensko - koroško govornico. In mi? Ali smo jim sposobni podariti v protitež tega novega malodušja en sam iskren, enoten utrip našega nacionalnega srca in močne volje, ki bi vsaj za kratek trenutek objela v znamenju nacionalizma nas vse od Triglava do Vardarja? Težko nam je pri tem vprašanju, ker se zavedamo, da ne moremo odgovoriti...

Dovolj brezplodnega razglabljanja! Dobro se zavedamo že dolgo, zakaj ta obupen boj proti poštenemu, brezkompromisnemu nacionalizmu. Napoti smo onim, ki se smatrajo za od Boga poklicane voditelje tega naroda in ki mislijo, da mora njihovo »politično« delo služiti le njihovim osebnim in materijalnim ambicijam, onim, ki so nas denuncirali in hoteli siloma izzvati mednarodne konflikte, če smo si drznili na svoji zemlji prijeti za ušesa italijanskega fantiča, ki je blatil to državo, onim, katerih človekoljubno delo za slovenski narod kulminira v Suhem bajerju in ne v zadnji vrsti onim, ki vzgajajo čut pravičnosti in domovineljuba s tem, da izpuščajo zločince in jim v svrhu svojih osebnih konjunktur delijo nagrade za njih protidržavno delo, ki pa so nam prepovedali pokloniti se svojemu Kralju. Ne maramo jim očitati preteklih grehov, ker so preštevili. In vendar baš oni lahko našim zaslužnim bratom ponudijo ob petletnici najlepše darilo: Naj se narodu in našim Korošcem ter Primorcem na ljubo umaknejo za vedno, naj se umaknejo kolikor mogoče daleč, kajti že sam spomin na nje bo dovolj vzbujal misli na najbolj nečastno dobo naše narodne zgodovine, naj vrnejo narodu vero v boljše in srečnejše čase, da bo ta lahko po toliko letih sam pristopil k najplemenitejšemu cilju — k osvoboditvi naših zaslužnih bratov.

Vemo, da ne bodo šli in da se ne bodo umaknili. Danes se ne zahteva več toga candida in zato jim je eksistenca omogočena. Vemo celo, da se bodo tudi v teh dneh rinili v ospredje in celo govorili hinavske fraze o naši Koroški. Pripravljani bodo tudi vedno slaviti 10, 50 ali 100 letnico plebiscita. Nas to vznemirja. V teh dneh žalosti, boli in sramote bo narod spoznaval; šel bo vase in njegovim utripom srca bodo odgovarjali utripi tisočernih src tam preko Karavank in Soče. In ko bo v tem narodu preko njegovih voditeljev vzklikla Vidovdanska misel, nam bo lahko, ker bomo vedeli, da prihaja uresničenje. Mogočno bodo zavihrali naši prapori in napisali na njih nam bodo kazali smer do Celovca, Gospe Svete, Gorice in Trsta; in za njimi vsi v svojem nacionalnem srcu ponžani in razžaljeni. Ko bodo okrog vojvodskega prestola na Gosposvetem polju klonili naši bariaki pred svojim jugoslovanskim knezom, tedaj bo utelešeno naše nacionalno hotenje in ostal bo le temen spomin na prestane težke dni...

Mi ne žalujemo ob petletnici, ampak preizkušamo sebe in svojo mlado moč. Eno samo moško in obenem tolažilno besedo imamo današnji dan za svoje brate tam preko Karavank in Soče: »Bratje! Jugoslovanski nacionalisti ne bomo čakali, da bi se kdaj obnovila 10 letnica Vašega zaslužjenja.«

Pesem novih otrok.

Na 10. oktober.

Mi vsi, ki smo prišli nenadoma od tam,
kjer kradejo otroke dobrim materam,
zasišali smo pesem novo radostno,
ki zmagala je misel našo žalostno;
da vsaka gruda zemlje matere
je grob in zibelka,
ki v nji življenje novo se rodi.

Zdaj čujte, vi, ki ste izrgali
nam sveto last
in nas od prsi matere odrgali;
Prišli ste krast!
In bojte se blaga krivičnega
in bojte se Boga pravičnega
in bojte se te pesmi naše radostne,
ki zmagala je misel naše žalostne:
ker vsaka gruda zemlje matere
je grob in zibelka,
ki v nji življenje novo se rodi.
Zato prišli smo mi preganjani,
iz krajev žalostnih,
ki vi zdaj gospodarite po njih,
ker novi časi so naznanjeni —
in v pesmi naši novi radostni,
ponavljani v stotisočih —

zapisana je sodba vaših dni:
ker vsaka gruda zemlje matere
je grob in zibelka,
ki v nji svoboda nova se rodi.

To pesem je novih otrok!
In peli jo bomo, da zmagamo jok —
od Soče pekoče
do Gospe svete otete —
da v nji premladi se zemeljski

krog:
In bogat bo ta, ki je danes ubog,
in dober bo ta, ki je danes nam
strog;
in stopil bo Bog iz nebeskih višav
na kraj, ki je danes solzan in krvav
in blagoslovil bo nas
za ta novi čas,
ves v mavrici svetil se bo mu obraz
in zemlja in gora in polje in log
pozdravljali bodo nebesni oblok,
in srca naša — pri cvetu cvet
polnila bodo naš novi svet
žarela, gorela do svetlih nebes,
in takrat vi vsi boste peli na glas
to pesem veselo ljubezni — in res
to pesem bo božjih otrok.

Junij Brut.

Od Vladivostoka do Trsta!

Korotan in naša diplomacija.

Koroško vprašanje stopa vedno
poli v akutno stanje in zahteva od
nas, da ga v celoti preštudiramo in
da bomo v odločilnem trenutku te-
meljito pripravljeni. Nekateri, ki ho-
čejo biti dobri poznavalci svetovno-
politične konstelacije sicer še ved-
no zatrjujejo, da smo od hipa,
ko bo vprašanje zopetne združitve
našega dela Koroške z Jugoslavijo
aktualno, še zelo daleč in da danes
še ni čas na to misliti. Med temi je
žalibog tudi pretežni del onih, ki da-
jejo smernico naši zunanji politiki.
Za nas ne obstoja sploh kako po-
mišljanje, da li je koroško vpraša-
nje danes aktualno ali ne. S tem se
samo z lepim izgovorom krije brez-
delje in lenobo vseh onih, kateri
imajo sicer polna usta ljubezni in
navdušenja za brate onstran Kara-
vank, ki pa vneto tišče svoje roke
v žepih in čakajo menda kralja Ma-
tjaža, da bi osvobodil neodrešeno
Koroško. Koroško vprašanje je ak-
tualno že od njegovega početka, 10.
X. 1920 pa do danes. Bogu bodi
potoženo, da tega niso uvideli oni,
ki bi morali neprestano opozarjati
svet na to dejstvo.

Dočim naši sosede z one strani
Caribroda nikdar ne zamude niti
najmanjše prilike, najsi je to že po-
tem zasedanje Zveze narodov, Kon-
gres miru, ali pa proces proti pla-
čanim parabelumskim vitevom; opo-
zoriti svet na stanje »v zasluženi
Makedoniji, kjer trpe Bolgari silno
muke pod srbsko tiranijo«; molče
naši oficijelni krogi na vse zločine
in krivice prizadejane našim zve-
stim onkraj Karavank. Bolgari pri
tem nikdar ne vprašujejo, da li je
makedonsko vprašanje aktualno ali

ne. Zanje je dovolj, da čuje Evropa
njih glas. V ta namen se poslužuje-
jo vseh sredstev. Izdajajo za vsako
še tako malo konferenco, kjer pride
le par delegatov različnih držav
skupaj, posebne brošure v katerih
z izrabljanjem statističnih podatkov
in znanstvenih raziskavanj, vrše
propagando za »ugrabljeno Make-
donijo«. V vseh komisijah, kjer se-
de njihovi zastopniki izneso ob
vsaki priliki predloge, ki ustvarjajo
dojme, da je treba s posebnimi do-
ločili urediti razmere v Makedoniji.

To sistematično delo podprto še
z delovanjem makedonskega komi-
teta ima že tudi svoje posledice,
kar se je videlo posebno pri zad-
njem zasedanju »Kongresa miru«. Na
njem so namreč bolgarski dele-
gati predložili posebne predloge za
zaščito njihovih manjšin v Makedo-
niji za katerega sta se zelo zavze-
mala tudi dva francoska delegata.
Le z največjim naporom se je po-
srečilo šefu našega dopisnega ura-
da v Parizu, gospodu Dušanu To-
miču, da je z vso silo argumentov
prepričal ostale francoske delegate
o absurdnosti tega predloga.

Bolgarski delegat je srdeč se,
radi tega ves besen skočil pokoncu
in na glas zaklical g. Tomiču:

»Vi ste pobili vse naše vladar-
je!« Razburjenega bolgarskega de-
legata je pomiril šele predsednik
komisije.

Tako Bolgari! In mi? Naši de-
legati molče vsepovsodi, kjer za-
stopajo interese našega naroda. In
to brez izjeme, če že potem pripa-
dajo poklicni diplomaciji ali pa tu-
di raznim parlamentarnim diplo-
matom Lazicnega kora. Z njimi

vred molči tudi ves uradni aparat,
ki mu je, kakor je lahko razvideti
sploh močno neprijetno vsako ome-
njanje zaslužjenih bratov.

Temu molku velikemu petku pri-
mernemu pa že mora biti tudi en-
krat konec! Izgovarjanje na načel-
no stališče Francozov po letu 1878,
ki so dejali »močimo o Alzaciji, to-
da mislimo in delamo zanj« ne dr-
ži v našem slučaju, ker pri nas za-
libože danes oficijelni krogi niti ne
mislijo, niti ne delajo za zapravlje-
no Koroško, izgubljeno zemljo oko-
li Banata, Skadra, Soluna in na
oropano Primorsko.

Čas je že, da se izvrši temeljita
remedura tudi v tej smeri, ki je za

nadaljni razvoj in uspešni obstoj
naše države, neobhodno potrebna.
Diplomacija je za to tukaj, da re-
prezentira narodno voljo in njegove
neizbežne težnje po popolnem in ne-
ograničenem razvoju. In narodna
volja je, da svet že tudi vendar en-
krat izpregleda kulturno sramoto,
ki se danes vrši skoro ob celi naši
državni meji, najbolj pa v Korota-
nu in Primorju. Opravičevanja na
ovire in težave ne drže, ker so za
to tukaj, da se jih premaga! Ako te-
ga ne bodo zmogli tisti, ki so v ta
namen poklicani, pa bo moral na-
rod to sam izvršiti preko njih in
brez njih, četudi to še ne danes, ali
jutri.

A. V.

Ob obletnici apostolove smrti!

»Vi vsi, ki ste sence izkrvavelega naroda, mislite le eno:
kako boste združeni posvečali vse svoje moči, vse svoje zmo-
žnosti, vso svojo ljubezen in vse svoje srce naši jugoslovenski
državi za njen procvit, kulturo in blagostanje!«

Dr. Janez Ev. Krek.

Koroško pismo.

I.

Novi časi, stari ljudje. V Ze-
nevi je padla ob priliki zadnjega 6.
zasedanja Društva narodov tudi
beseda, da so z novimi časi prišli
na površje v Avstriji tudi novi lju-
dje. Ne vemo v kakem smislu je
vrgel ta izrek med svet delegat
Nemške Avstrije; iz zadržanja de-
legatov ostalih narodov pa je raz-
vidno, da so besede padle na ro-
dovitna tla. Že itak stari simpati-
zerji zapadne diplomacije, za Avstri-
jo, so ob tem izreku dali čustva
svojemu mišljenju in pritrjevali
oduševljeno temu izreku.

In resnica? Ni je menda v Ev-
ropi dežele, ki bi ostala navzlic
vsem izpremembam povojne dobe
bolj po duhu konservativna kakor
naša preljuba Avstrija. Samo en
pogled v nemško-avstrijska mesta
nas pouči dovolj. Vseposvodi še
ostanki Habsburžanov. Spomeniki
cesarja Franca Josipa, Marije Te-
rezije, Karla IV. itd., kakor pred
vojno. Malo še manjka, da ne po-
stavljajo še novih. Saj je bilo že
govora med monarhisti o Karlo-
vem spomeniku.

In naš položaj? Kakor pred 50
leti in ki je nedostojen vsakega na-
roda v kulturni državi. Postave so
za nas na papirju, pravica se deli
samo Heimatsdienstovcem in raz-
nim drugim »treudeutsch« izvrščkom
našega naroda. Vlada vlada in skr-
bi za Nemce, nas pa prepušča uso-
di in mili volji raznih Šumijev in
Arnejcev. Sodniki dele pravico
Nemcem, nas sodijo je za v zapor
in ogromne globe, s katerimi ho-
čejo zlomiti odpor našega ljudstva.

Šole so ponemčevalnice in ka-
kor pod Avstrijo so tudi danes za-
to primerna vsa sredstva. Kdor pa
neče zlepa pustiti ponemčevati
svoje dege, ta je izpostavljen naj-
hujšim šikanam. V nevarnosti je
celo njegovo življenje in imetje.
Može, ki imajo pogum ustavljati se
temu ponemčevanju pobijajo in

pretrepavajo. Kaznovan za to ni ni-
hče, nego uživa še posebne privi-
legije deželne vlade.

Nemščina je danes pri nas urad-
ni in državni jezik. Slovenščina je
jezik hlapcev in robov. Gorje temu,
kdor bi se z njo izpozabil v držav-
nem uradu. Z nasiljem in za vsako
ceno hočejo ustvariti fikcijo, da je
Koroška nemška. Nekateri, kot
Wuthe celo trdijo, da so koroški
Slovenci del »posebnega koroškega
naroda«, ki ni slovenski.

Ponarejajo v ta namen ljudsko
štetje, ki je ostalo tako v novi re-
publiki, kakor v stari monarhiji
navadna sleparija. Razkril jo je že
dovelj Seaton Watson, kakor tudi

To je veselje, taka pena!

Kdor uporablja »GAZELA«-
milo, ima prijetno delo in je
hitro gotov. Jaz ne perem
nikdar z drugim kakor z
»GAZELA«-milom.

LISTEK.

Janez Trpin:

Misli.

(Pismo domov.)

»Brat, ki k bratov robstvu
molči, ni vreden, da živi!«

Veliki tekst naše zgodovine je
tako strašen. Vseposvodi samo rob-
stvo in hlapčevstvo preželo globo-
ke in pasje ponižne uslužnosti na-
pram gospodarju, ki tako večje vi-
sti svoj meč. Tisoč let sužnosti, tri
sto in šestdesetpetisoč umazanih
dni, odkar se je Črtomir zaril v
zemljo in prepustil svoje mejnike
črnemu Rimu in krvavemu Nemcu.

Svoboda! Velika nedelja je na-
šla prazno cerkev in polne krčme.
Iz umazanosti usedline tisoč let rob-
stva se je dvignilo blato in pokrilo
vso zemljo, kar je še niso zasedli
Italijani. Vstali so iz naroda možje
velikih ust, praznih glav in globokih
žepov. Zavičali so ljudstvu v na-
roda imenu. Brez besede so proda-
jali tujcem našo kri. Pravijo, da ne
za denar; nego samo za lepo besed-
o. Narod pa jih je zato še z lo-
vorom kronal.

Tegobe prepolni so spomini na
tiste dni. Pet let in vendar je že ta-
ko dolgo, odkar so odcvetele vse

naše rože. Zdaj je nebo nad Jeko
in Vrbo tako žalostno, da me peče
globoko v srce. Pod oknom pada
listje in poje smrtno pesem. Pri
sosedu pletu vence za proslavo pe-
te obletnice, odkar je »Kärnten un-
geteilt geblieben.«

Ležal sem na Golici in se oziral
mal čez izaro, mal čez gmajnico,
tja kjer so me zibali mamica moja
in bilo mi je čudno težko pri srcu.
Tako blizu in tako daleč. Kje je
ostal do danes med nami slovenski
litterat, ki bi opisal vso globino
hrepnenja človeka, stoječega na
pragu svoje domovine, ki pa je
zanj, kakor izgubljeni raj. Kje je
slikar, ki bi verno podal vso neiz-
merno tugo pogleda iz meje na ko-
čo očetno in grudo domačo.

Kakor vdova tožna, zapuščena
je lepote prepolni Rož. V solncu se
koplje Podjuma in Zadnjica je vsa
kakor nevesta okinčana. Tja do
Dobrača so bele steze in okna pol-
na grenkobe zelenelega pelina. Od
Ledine preko Loč gre bridkosti
prepolni klic žalik žen, znaneč hude
in težke dneve. Otožno poje zvoni-
ček pri Mariji na Zili in brez be-
sede domače umirajo starčki bo-
lehni. V Zilski dolini so goste me-
gle in čuje se le zadnje molitve
umirajočih.

Domovina beseda sladka v ustih
otroka, polnega vere in globoke

neizmerne ljubezni. Na paši sem
sanjal o tebi, v šoli sem mislil v
najtežjih urah med zadnjimi v klo-
peh (ker sem bil slovensko govo-
ril) nate in polna mi je bila duša,
ko sem se boril v dnevih naše sra-
mote za te.

Izgnali so me. Za menoj je go-
rela hiša. Majko, očeta in sestro so
skoro do mrtvega zbili celovški
nemški gospodje. In romal sem po
zemlji svobodni od Poncija pa do
Pilata. Nisem prosil, le želel sem
delati. Siti in s svobodo preobdarje-
ni zadovoljni Kranjci pa so me po-
vali z »beguncem«. Grenak kruh
je bil med svobodnimi brati, o, do-
movina. Prerekli so mi vsak griž-
ljaj in z zavistjo so mi sledili na
vsakem koraku. Težka so bila leta
in vendar, danes bolj, kakor še kdaj
doslej verujem v to, ti zemlja naša
s solzami blagoslovljena in v trp-
ljenju tolikanj povečšana.

Ne boj se zemlja domača, zem-
lja teptana in zaslužnjena! Noč, ki
se je zajelja v tvoja mirna sela, v
tvoje zamišljeno resne cesnice in
otožnosti prepolna jezera in v vso
to našo grudo od Šmohorja pa do
Labuda izginja. Za Karavankami
se dviga odsvit, komaj slutene nove
zarje. Mirna bodi gruda moja, ki si
vsa prepojena z našimi solzami,
crošena z našim potom, oškropje-

na s krvjo tvojih najzvestejših si-
nov; noč, ki te davi s tisočimi
rokami, ti ne bo v škodo, nego sa-
mo v počitek. Bratje, ki ste do dan-
es brezupno strmeli v neme stene
Karavank vedite, da za njimi bije
tisoč src, pripravljenih vsak hip na
vse! Omrtvelost, ki je ležala, ka-
kor mora nad svobodnimi izginja.
Vstaja že narod, preropen ves nov,
poln borbenega duha in volje do
velikega dela osvobodjenja zasluž-
njenih bratov. Ta zarod bo opral
Gospodovski prestol s svojo krvjo
in dal uthe sedaj brez počitka
begajočim sencam padlih za svo-
bodo Koroške v letih 1918 in 1919.

Naša bol.

Pet let, a zdaj se mi, da je bilo
včeraj. Mladici nezreli tedaj še za
borce — zbrali smo se na večer
10. X. 1920 na ljubljanskem polju
nestrpni čakajoč, kdaj se pojavi na
Stolu kres naznanjajoč narodu zma-
go. Pozno je že bilo, a Stol je ostal
tam v daljavi teman, ne nejasen, kr-
vavo rdeč svet je trepetal v daljavi
za Karavankami. In obšla me je zla
slutnja, nekaj kot kamen težkega
mi je leglo na dušo in mi vso noč
ni dalo spati, krikniti bi bil, da ču-
jem svoj glas, pa nisem mogel. Zju-
traj sem vstal pobit in izmučen, kot
da že teden dni ne spim — in slut-

drugi, ki so pokazali vso to golju-
fijo, kateri ni para na svetu. Morda
jo bo dosegla Italija, ki se na polju
ponarejanja ljudskih štetij tudi zelo
odlikuje. Tako so našli Nemci
pri zadnjem ljudskem štetju le
39.000 Slovencev. Prepričani pa
naj bodo, da bo navzlic temu ob
našem času vstala, kot en mož vsa
zatajena množica desetisočev na-
šega naroda in pokazala svetu, kje
so naše meje.

Zatočišče slovenskega jezika,
cerkev in svečeništvo, prehajata
vedno bolj v nemške roke. Naša
beseda izginja iz naših cerkva. Na-
mesto nje se šopiri in gospoduje
nemščina, koje oznanjevalec — nem-
ški duhovniki, ne marajo čuti niti
slovenske besedice. Nekateri žup-
nije danes proglašajo za nemške,
najsij je morda več kakor polovica
župljanov, ki ne zna žebrati niti
Očenaša nemški.

K vsemu temu pa še vstajajo
v Nemcih ljudje, ki imajo dovolj
drzkosti trditi, da uživamo koroški
Slovenci posebno svobodo.

Rob Koroški.

Kupujmo in podpirajmo izvrstno
Kolinsko cikorijo
domači izdelek.

NAJUGODNEJŠI NAKUP
OBLEKE
VAM NUDI
JOS. ROJINA
LJUBLJANA.

nja je istina postala, izpremenila so
je v strašno resnico — naš rod tam
preko je podlegel. Zbodlo me je v
duši, kot da me je nekdo zabodel z
nožem v prsa, pred očmi se mi je
stemnilo, v glavi mi brnelo — in
tedaj so se oči, od detinskih let ne-
vajene solz, orosile — velika solza
je kanila na časopis, solza jeze, ob-
upa, žalosti. Jokal sem — jokal kot
otrok, saj so nam bile ugrabljene in
izročene tujcu — prelepe bele va-
sice, zeleni holmci, prijazna jezera
in naše ubogo — nezavedno ljud-
stvo; nič več se ne bo svobodno
glasila vesela slovenska popevka,
le na samem bo pastirček otožno
zapel na planini: O tam čez
Izaro...

O, da je bila tedaj Orjuna, iz-
brisala bi krivico, vsiljeno nam od
sovragov in nesposobnih naših po-
litikov. O da so obstojale tedaj ak-
cije Orjune — ne bi se v teh dne
narodne tuge šopirile bahato raz
hlj poturic in Pangermanov v Ko-
rotanu črno-zlato-rdeče zastave
sramote, ne bi se razlegale odurne
pesmi Heimatsdienst'erjev in Or-
geschovcev proslavljajočih obletni-
co zmage — ampak modro-belo-
rdeči barjak bi plapolal veselo,
oznanjajoč obletnico svobode.

Toda usoda je hotela drugače,
veliki trenutek, kakor često v zgo-
dovini Slovencev, tudi to pot ni na-

Oj Sloveni, kje so naše meje!

Obče znana je krilatica, s katero so pričele centralne države svetovno vojno: »Nemčija nad vse!« S tem vzvikom so pričeli klanje, pogazili vse pogodbe in vdri preko nevtralne Belgije v Francijo. Nepozabni nam ostanejo stih: »Germanen Tag und Slawen Nacht, Franzosen Tod für immer!«

Kateri narod si je drznil do zadnjih let kaj takega povedati? Izživljali so dojo in iskali povoda. Zaletavali so se v naše brate Srbe, ki so se dolgo umikali, ali končno ne niso mogli več prenašati perfidnega germanskega poniževanja. Odločili so se prijeti za orožje in pričeli protiborbo, ali ne z roparsko krilatico kakor izživljali. »Osvojitve zaslužjenih bratov, ki morajo že stoletja prenašati nemško suženstvo, in združitev vseh Jugoslovenov«, to je bil njihov bojni klic.

In pravična usoda je odločila, da so Nemci podlegli. Logično bi bilo sklepati, da bo ukazoval zmagovalce.

Brez umazanih človeka nevednih čustev, brez klca po maščevanju, samo človeških pravic za svoje, toliko let zaslužene brate, so zahtevali Srbi. Zahtevali so, da se končno vendar enkrat izbriše iz slovanskega čela pečat sužnjih, ki so ga nam pritisnili na lice Nemci že pred več stoletji. Zahtevali so, da se nam vrne zemlja, kjer je tekla nekoč naša zibelka. Naše zgodovinske narodne pravice bi segle še dalje, ali vsled poznane slovanske melankolčnosti, smo bili popustljivi in hoteli le one naše najsvetejše kraje, kjer se danes bivajo teptani ostanki našega naroda.

Toda prišlo je brdko razočaranje. Vse države zmagovalke, ki se polovico toliko niso trpele kakor naši bratje, so znatno povečale svoj teritorij in zagospodovala nad velikim številom tujih narodov. Zavladala so nad zemljami, kjer niso imele najmanjših narodno zgodovinskih pravic. Pri tem se je zgodil kulturni škandal, kakor ga drugače ne pozna do danes svetovna zgodovina. Manjvredni sobojnik je oropal svojega soborilca in sicer tiste, ki je največ trpel in ga mogoče spasil, na njegovem lastnem telesu. Najprej ga je izkoristil in potem še zavrtno oropal.

Tista Italija, ki je dve leti gledala krvavo borbo in izkoriščevala borce, je končno iz umazanih egoističnih namenov posegla v boj. Pri družila se je tistim o katerih je mislila, da bodo zmagali in kjer bo imela priliko več pograbit. Italijani so zaslužili brate zmagovalce. In ne samo to, pomagali so celo premaganemu Nemcem, da lahko naprej gospodarijo nad Slovenci. Italijani so bili tisti, ki so z vsjo svojo močjo izposlovali, da smo bili mi prisiljeni zapustiti Koroško. Italijani so bili tisti, ki so nemočno pomagali Nemcem, da smo propad-

li pri lažnivem plebiscitu. Kaj vse se je lagalo in grozilo? Kako so varali in kakih sredstev so se posluževali Nemci za dosego svojih ciljev? Naši zavezniki, pa so nas prisilili, da smo zapustili tiste kraje, ki so po vseh pravicah naši. Ali varali so se, napravili so slabo kupčijo. Na naš račun so privabili na vrh Karavank premagane Nemce, ki kličejo po osveti in hočejo na Jadran, kjer bi imeli priliko prodirati tudi v tolikanj zaželjeno Italijo. Vojni zavezniki, ki ste pripomogli, da smo bili oropani, kaj poročate k temu? Ali še ne nvidite, da spletate sebi bič, s katerim boste preleli zaslužen kazni?

Govorili ste o strateških mejah in trgli dele našega telesa. Kakšne meje pa ste v resnici dosegli? Namesto, da bi nam prepustili to, kar je naše in imeli odkrite prijatelje, ste vsejali v naša srca sovraštvo do vas, do vašega naroda; vrh Karavank pa postavili meje 70 milijonskega, na oštvo se pripravljajočega naroda, ki se hoče maščevati radi nekdanjega besedolomstva. Mi vas ne bomo branili in vas pri takih mejah tudi ne moremo!

Kdo je danes še tako naiven, da veruje, da nista Nemčija in Avstrija duševno že združeni? Kdor to ne veruje je politični otrok. Avstrija igra danes ulogo namišljenega bolnika. Kadar jo zasačijo pri delu za združjenje, postane takoj bolna in Ententa ji odrene zopet par milijonov za medikamente. Za hrbtno pa se bolnik smeje, češ, zopet smo jih. Pride že dan, ko bo sablja Entente obličala v nožnici. Takrat potegnemo mi očito mejo, ki jih imamo danes še tajno.

Pa tudi naši domači političari jugoslovenski narod podobno varajo. Sramujejo se pripoznati pogoške, ki so jih zakrivil. Boje se narodovega maščevanja za vnebovpijoče narodne grehe, ki so jih zakrivil. Kako ste postopali z nami, ko smo šli in ko smo bili 19. leta na Koroškem? Imenovali ste nas zapeljivce in morilce mladine, psovali ste nas s postopki in blatili ste naše ideale. Zavrgli ste nas borce, poslali ste diplomate v boj za staro pravdo itd. Z njimi pa pisano družbo konkvistadorjev, ki so prodali naš narod avstrijskim valpetom.

Zato danes tudi ne vernimo solzam očetov domovine. Naša vera je le vera delu!

Kdo od vas li danes stopi na plan in zakliče: Bratje onstran Karavank, za Vas sem pripravljen žrtvovati vse, tudi življenje!

Vam, ki zdihujete in javkate ne verujemo! Verujemo pa onim, ki so že bili na mestu in ki bodo v času potrebe zopet prav gotovo na svojem mestu, da s svojo krvjo zacementirajo za večno mejnike naše prave po božjih in človeških pravicah potegnjene meje. V. K.

Koroški dan v Ljubljani.

Dne 10. in 11. oktobra obhajamo peto obletnico nesrečnega koroškega plebiscita. Po celi Sloveniji, da po celi državi se bodo v teh dneh vršile manifestacije za koroške Slovence.

Vsako nemško zahtevanje po »Anschlussu« mora podvojiti našo zahtevo, da se združi koroška Slovenija z Jugoslavijo in da zgine naša državna meja s Karavank.

V Ljubljani se bo obhajal »Koroški dan« sledeče: v soboto ob 8. uri zvečer bo v veliki dvorani Unionske akademije, na kateri govori naš pesnik-prvak Oton Zupančič. Sodelujejo še operni tenor Banovec, kons. prof. Janko Ravnik, Zora Zarnik in pevski zbori Glasbene Matice, »Ljubljane« in »Ljubljanskega zvonca«. V nedeljo 11. oktobra se vrši ob 11. dopoldne zborovanje pred univerzo in nato obhod po mestu. Popoldne ob treh pa se v pripori v dramskem gledališču izvirna mladinska igra: M. Grošelj »Prav-

ljica bodočnosti«, pri kateri sodeluje tudi mešan zbor državnih učiteljskih v Ljubljani pod vodstvom skladatelja E. Adamiča. Dne 10. in 11. oktobra pa se odpre »Koroška razstava«, na kateri bodo razstavljeni razni predmeti, ki se nanašajo na Koroško Slovenijo in na plebiscitno delovanje. Razstavljene bodo narodne noše, slike s Koroške, razni plakati, časopisi, oklici, kratka celoten naš propagandni material. Razni diagrami pa bodo nazorno pojasnjevali naše nekdane in sedanje stanje na Koroškem. Dolžnost nas vseh je, da se v največjem številu udeležimo teh prireditev in tako pokažemo vsemu svetu, da sočustvujemo s koroškimi Slovenci in da je naša odločna zahteva, da se združi koroška Slovenija z Jugoslavijo. Vsaka zahteva za Koroško, naj bo obenem zahteva za Primorje. Manifestacija za naše zaslužene brate naj bo sveta dolžnost za vsakega pripadnika naše narodnosti! — Jugoslovenska Matica.

Srečni v svobodi, ne pozabite stotisočev Vaših bratov, ki v sužnjih okovih ječe!

Pojasnilo o Ekonomski Orjuni.

Zadnje čase širijo meni sovražni individui z ozirom na »Ekonomsko Orjuno« lažnive vesti med naše prišaste z očitnim namenom, da bi uničili zaupanje v mojo osebo in izpodkopali mojo osebno čast. Na drugi strani po oprali z njimi svojo lastno sramoto. Med drugim pripoveduje eden teh častikradcev, da sem jaz kriv neuspeha gornjega zavoda, da sem potolkel njenega blagajnika in ob tej priliki udrl v blagajno ter odnesel denar, ki sem ga lahkomišelnostno zapravil! Še mnogo sličnih obrekovanj mi je prišlo do ušes, ne da bi do danes zamogel krivce izvzemši enega slučaja privleči pred sodnijo. Z ozirom na dolgotrajnost sodnega postopanja sem primoran v takojšnjo obrambo svoje časti in pa v pomirjenje naših somišljenikov podati javnosti nekoli-

ko pojasnil z ozirom na neuspeh »Ekonomske Orjune«.

»Ekonomska Orjuna« se je osnovala z dovoljenjem oblastnega odbora in pristankom direktorija Orjune. V prvo načelstvo tega našega gospodarskega zavoda so bili dne 29. aprila 1924 protokolarani sledeči gospodje: inž. Matej Kosmač, načelnik zadruga, dr. Dimitrije Kosiša, Artur Jakše in Božo Borstnik, člani načelstva. Ugotavljam, da je načelstvo meni in oblastnemu odboru, ki sem mu takrat že jaz predsedoval, takoj po protokolaciji odreklo vsako ingerenco na zavod. Mene prvo načelstvo sploh ni hotelo sprejeti kot člana, dasi je bila edina moja zasluga pridobitev potrebnega kredita.

Prvo načelstvo je takoj ob ustanovitvi v svoji neizkušnosti in

lahkomiselnosti napravilo toliko in tako velikih pogrsk, da bi iste same na sebi uničile že dobro fundiran zavod, kamoli »Ekonomsko Orjuno«, ki takrat ni imela niti dinarja svojega denarja. Prvo načelstvo je plačalo namreč šele 13. maja, po glavi, brez razlike, reci in piši, 100 (ensto) Din. Med glavne napake tega načelstva, ki bodo vsakemu lajku razvidne, pa štejem sledeče:

1. Najelo je z dveletno obvezo predrage lokale v Gledališki ulici za letno z vsemi prispevki skupaj ca 80.000 Din.

2. Je komfortno opremilo te lokale za ca 40.000 Din.

3. Da so bile pisalne mize zasledene, je namestilo ravnatelja, g. Arthura Jakše-ta, z mesečno plačo 6000 Din. Dobil je vsega skupaj plače 30.000 Din, plačal pa je en delež 100 Din. Sedaj naknadno zahteva, da mu zavod plača še dohodinski davek. Dalje namestilo knjigovodjo Petra Dobrilo z mesečno plačo 2000 Din, praktikanta Jana Tonjo, plačalo mesečno 1000 Din, in slugo Vasilja Zafrana, z mesečno plačo 1250 Din.

4. Kupilo nepotrebno veliko blagajno za 10.200 Din.

5. Kupilo dva pisalna stroja, enega za latinico, drugega za cirilico za skupno 12.500 Din.

6. Plačalo g. inž. Kosmaču za potovanje v Prago 5000 Din. O tem potovanju g. Kosmač do danes ni podal niti besedice pismenega poročila.

7. Podarilo direktoriju Orjune 5000 Din. itd.

Da tako ogromnih izdatkov zavod ne bi mogel prenesti, bi sprevidel gotovo vsak podozreški vajenec. Delalo se je z denarjem, kakor svinja z mehonom. Na drugi strani pa se načelstvo ni zadostno brigalo, da bi posvetilo kar največjo pažnjo zbiranju deležev. V dokaz temu navajam, da se je iz izrednega občnega zbora dne 23. jul. 1924 nabralo vsega skupaj ca 15.000 Din zadržnega kapitala. K tej svoti sem jaz sam prispeval 1000 Din, ko me je drugo načelstvo milostno vendarle sprejelo končno v zadrugo.

Iz zgoraj navedenega je jasno razvidno, da je jadrni zavod v gotov prepad. Vse pa se je delalo brez moje vednosti in brez moje privolitve. Stlil sem pač pogibelj, toda vsi moji sveti, vse moje prošnje in grožnje so bile zaman. Kar sem pričakoval, je prišlo. Prvi se je otrese od odgovornosti z izstopom iz načelstva g. inž. Kosmač dne 30. maja 1924, za njim pa g. Jakše, ki pa je seveda še dalje ostal plačani ravnatelj. Na njuni mesti sta bila kooptirana gg. dr. D. Marušič kot načelnik in Franjo Perič. Prvi je takoj uvidel nevzdržnost zavoda in sklical za 23. jul. 1924 izvanredni občni zbor.

Na tem občnem zboru novoizvoljeno načelstvo si je stavilo nalogo popraviti zavod in je v to svrhu seveda takoj odstranilo pogoške prejšnjega vodstva in sicer:

1. Je odpustilo, izvzemši knjigovodje g. Dobrile vse uradništvo.

2. Je s spretno taktiko razbilo dveletno obvezo za predrage lokale.

Kdor fotografira mora imeti naše tri novosti:

- Naš ilustrirani cenik „Moderna fotografija“ **Brezplačno**
- Naše ilustrirane učne knjige „Kako se naučim fotografirati“ **Samo Din 9-**
- Naše neprekočljivo razvidno „Pravosvet“ **Samo Din 4-**
- Drogerija „SANITAS“ Celje.

Kri padlih za svobodo Korotana kliče do neba na osveto! Ali si pripravljen jo izvesti?

Šel velikih mož, ampak pritlikavec, duševno nemočne sirote in za udarcem 10. X. je sledil še hujski 20. XI. 1920. v Rapallu.

Narod je vil roke, proklinjal svojo usodo — jadikoval — a čudovito hitro je pozabil na svoje ranje. — Saj ni bilo časa misliti na zaslužene brate in pomagati jim, ko pa so njihovi voditelji imeli toliko posla z medsebojno borbo za politične cije in korita, ko so njegovi apostoli ščuvali brata na brata, cepili sile — in slabili državo — mesto da to v složen in plemenitem tekmovalstvu grade. Kako globoko je bila padla v teh letih narodna zavest našega ljudstva, kako daleč smo zaostajali za velikimi kulturnimi narodi, ki vse drugače kažejo ljubezen do svojih neosvojenih bratov, kot mi.

Toda to, kar tvori pri velikih narodih del njih kulture, nacionalizem, ki je te narode povzdignil do njih veličine — je med nami mnogim trn v peti, greh pred Bogom in ljudmi!

Toda tudi pri nas je morala slediti dobi narodove zaslepljenosti — doba iztreznjenja. Mala četica idealistov — nacionalistov — je rasla, drvela kot potok preko ovir in narasla kljub preganjanju in trpljenju — v danes že močno armado, ki še narašča.

In ko bo dosegla svoj cilj doma

— pohitela bo ramo ob rami v ugodnem trenutku z našo junaško vojsko tja na zeleno polje Gospodstvo in v solčno Goriško prinašajoč trpečemu bratu — novo življenje — svobodo. Da pa to dosežemo, zato treba sloge, dela za narod in državo v kar nam in državi: »Pomozli Bog in sreča junaka.« Pohare Ivan, cand. jur.

Wl. St. Reymont:*

V pruski šoli.

Ura je odbila, učitelj je končal pouk, mehanično je odložil knjige in gledal s hladnim premišljenim pogledom po otroških obrazih.

Nastalo je tesnobno in tiho pričakovanje. Otroci se niso niti zganili in so kakor hipnotizirani gledali z boječimi napetimi očmi na učitelja.

Zunaj je deževalo in dež je curkal v bisernih kapljah po šipah na oknih, brezlistna drevesa pred okni so se tresla od mraza in nasproti

* Reymont je eden največjih sodobnih poljskih pisateljev in je dobil lansko leto Nobelovo nagrado. Njegovo največje delo je »Chlopie (kmetje)«, v katerih popisuje življenje poljskega naroda. Prinašamo to sliko iz pruske šole, da vidimo trpljenje slovanskega otroka v nemških šolah.

šoli je stala v blatu in dežju gruča žensk.

»Stil!« je zavpil učitelj na otroke. Bil je strašen; ostre brke so kakor plamen obdajale njegovo debelo napihnjeno lice, okrogle jastrebske oči, rdeče obrobene, so pomežikovale gledale na preplašene obraze, prekrizal se je površno in je začel počasi, avtomatično:

»Vater unser, der du bist...« Naenkrat je obstal, kajti niti en glas se ni oglasil za njim. Obrazi otrok so bili kakor polti z voskom, počasi so postajali popolnoma trdi, le trepalnice oči so trepetale kakor preplašeni metulji in oči so se bleketale v čudni skrivnostni sili. Gledali so nanj brez strahu, neposlusljivo. Sklonil se je k otrokom in začel znova:

»Vater unser, der du bist...« Zopet mrtva tišina, ki je bilo v nji slišati le padanje dežja in tiktakanje ure. Otroci se niso zganili, sedeli so s pritajenim dihom in gledali na učitelja s nemirnim trmasti izrazom protesta. Učitelj je zardel kakor rak, skočil je med klopi in zgrabil z belo roko, ki je bila poraščena z rdečimi dlakami, prvega dečka na kraju ter zakričal nestrpno:

»Začni vendar!«

Deček je zatrepetal in prebledel kot stena, toda zavedel se je in zamrmral:

»Ne bomo molili očenaša po nemško.«

»Was? Was?« je zarjovel učitelj razjarjen; sklonil se je in udaril dečka z vso silo po licu, zgrabil ga je za lase, privlekel ga pred kateder, tolkel ga s pestmi in kričal besno:

»Du wirst sprechen, du sollst sprechen! Du polnisches Schwein!«

»Ne bomo, ne bomo«, je ponavljal deček z zamrkim glasom in se zvalil nezavesten na tla. Učitelj ga je pahnil za vrata.

Otroci so se tresli od strahu kakor okameneli, le tu in tam so zadržali pobledele usta in začul se je tih vzdihljaj.

Učitelj je položil na kateder dolgo palico, napil se je vode, zasopel je težko, in ne da bi dvignil oči, je začel klicati po vrsti:

»Marija Kluska!«

Njegov glas je bil hrupav in nekoliko milejši.

Slabotna suha deklica z vidno bolnimi fizičji je vstala iz klopi, prekrizala se je in držeča v rokah maldonček, ki ji je visel na vratu, je stopala s trepetajočimi koraki proti katedru. Pred učiteljem se je ustavila, pogledala nanj z jasnimi očesi in rekla glasno in odločno: »Ne bomo molili očenaša po nemško.«

Svrknil jo je s palico, da se je stisnila od bolečin in se prišla za obraz. Kri ji je tekla med prsti, z

nadčloveško silo pa je zadržala jok in molče, z obrazom zalitim od krvi in solz, se je vrnila v klopi.

»Martin Pila!« je zagremel učitelj čez trenutek.

Močni deček je prebledel kakor sneg, toda stopil je predenj in odgovoril:

»Po nemško ne bomo molili očenaša.«

In ko je dobil udarec s palico čez hrbet, niti zakričal ni. Da celo ognil se ni, samo pogledal je sovražno na učitelja in zamrmral izvijajoče:

»Pes, ovca garjeval!«

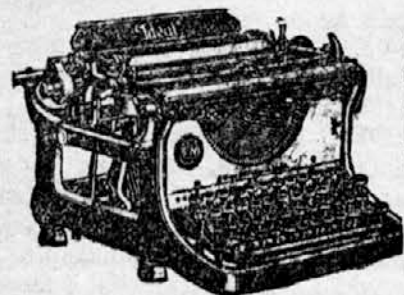
Učitelj ga menda ni slišal, kajti klical je naprej po vrsti.

In po vrsti, s počasnim in svobodnejšim korakom so prihajali k njemu otroci, po vrsti so dvigali blede mučeniške obraze in junaške, jasne oči, polne zadržanih solz, po vrsti s tragično resignacijo in po božno udanostjo so hodili po svojo kazen in po vrsti so govorili:

»Ne bomo molili očenaša po nemško.«

Učitelj je bil čimdalje bolj rdeč in čimdalje bolj ježno in maščevalno je pasel svoje oči po njih. Tepel jih je, vlek za lase, tolkel je z njimi ob stene in ob klopi, da je od jeze ohrope — toda niti en otrok se ni zamažal, ni glasno zavzdihnil, ne zaplakal. Hodili so predenj moško, ekstazi svetege na-

Tvrdba THE REX Co. Ljubljana, Gradišče št. 10

dobavi
najboljše pisalne stroje
in pisarniške potrebščine.
Ustanovljeno 1906.
Telefon 268.

3. Je preselilo zadrugo v nov lokal za ensto Din mesečne najemnine.

4. Je dvignilo zadrugi kapital na sedemkratno višino, itd.

5. Je izpostavilo, da je oblastni odbor direktoriju podarjenih 5000 Din sprejel v svoje breme.

6. Zahrteva od g. inž. Kosmača povrnitev 5000 Din potnih stroškov za brezplodno potovanje v Prago.

Vse to se je izvršilo na mojo inicijativo. Osebnost sem prepoznal celo Slovenijo, Zagreb, Novi Sad, Split in Beograd. Priredil sem mnogobrojne sestanke širom domovine, za katere se mi niti polovica izdatkov za tretji razred železniške vožnje ni povrnila, ne glede na ostale ogromne moje stroške, ki sem jih iz svoje skromne plače utrpel. Priredil sem ponoči sestanke, podnevi pa delal v svojem uradu, da sem se preživljal. Vse zama! Nevidna sila je rušila to, kar sem jaz gradil. Zgubljeno zaupanje se ni dalo več pridobiti in tako smo sklenili likvidacijo, pošteno in odkrito, vsakemu na vpogled.

Vsega tega ne bi iznašal javno, da nisem doznal nečuvenga obrekovanja, ki me doži tativne in razpisnosti zadrugskega denarja, mene, ki sem do skrajnosti skoparil ž njim in v prid zadrugi. Cela zadeva se bo seveda še pred sodnijo pokazala, danes pa pozivam vsakogar, naj mi dokaže samo eno neistinito besedo v tem poljanilu, potem radovolje, ker nimam premoženja, zastavljam polovico svoje plače, dokler ne bo poravnano ves dolg »Ekonomske Orjune«.

Inž. Marko Kranjec.

vdušenja, šepetaje z drhtečimi ustnicami očenaš, šli so kakor žrtve na grmado in vsak je govoril brez strahu:

»Ne... ne... ne...« Končno je učitelj, utrjen vsled njihovega junaškega nastopanja in od svoje lastne jeze, zarjul ohropelo:

»Stizen!«

Komaj je dihal od utrujenosti in oprši se ob kateder je begal s sovražnim pogledom po upornih glavah, po obrazih, posejanih z modrimi obronki in zalitimi od krvi — toda s tem se ni mogel zadovoljiti.

Tu se je v zadnji klopi dvignila osemletna deklica z rdečimi ustnicami, modrimi očmi in plavimi kodri, spletkami na čelu in je z veliko resnostjo na licih pristopila k učitelju, stegovala je boječe zdaj eno zdaj drugo ročico in šepetala jokaje:

»Jaz še nisem dobila...«

Švrknil jo je s palico po ročici, da ji je onemogla omahnila, toda deklica je stegnila drugo in z glasom polnim solz in bolešči ponavljala neugnano:

»Jaz sem tudi Poljankinja. Jaz tudi ne bom molila po nemško.«

Učitelj jo je začel biti, kakor da je pobesnel, dokler ni deklica pretresljivo vzkliznila in za njo je izbruhnila cela šola. Intenje, krčevit jok in krik, prošnje in vzdihli otroci so pretresli zidovje šolskih sten; sto ročic se je stegovalo proseče proti njemu, otroci so padali preden na kolena — toda učitelj se ni zmenil — besno je pretepal deklico, ki je brez zavesti stezala ročice proti njemu in neprestano enako kakor avtomatično ponavljala:

»Ne bom molila po nemško.«

Orjunaši! Obiščite vsi „Koroško razstavo“ Orjune in Jug. Matice v Nar. domu. Otvorjeno samo 11. in 12. X.

Naš pokret.

Ljubljanska oblast.

Dvor pri Žužemberku. V nedeljo 27. m. m. popoldne vršil se je v gostilni br. Urbič informativni sestanek tukajšnjih članov, ki je nadvse lepo uspel in katerega se je udeležilo tudi nekaj bratov iz Žužemberka. Navzočih pa je bilo tudi več kmečkih fantov nečlanov iz Dvora in sosednih vasi. Sestanek je otvoril ob 17. uri br. Ciril Dequal, ki je v svojem nagovoru pozdravil vse navzoče in jih pozval naj pozorno slede izvajanju br. delegata Orjune Žužemberk. Nato je povzel besedo br. delegat, ki je temeljito obdelal program Orjune in ob zaključku pozval navzoče nečlane naj tudi oni pristopijo v naše vrste. V sledeči debati so bile odstranjene še nekatere malenkostne nejasnosti, nakar se je pričelo vpisovanje novih članov. Ker je število članstva precej narastlo se že vrše priprave za ustanovni občni zbor samostojne mestne organizacije in tako bo v najkrajšem času vzrastle nove postojanke Orjune na Dolenjskem.

Orjuna Vrhnik priredi dne 11. t. m. ob 10. uri sporazumno z ostalimi nacionalnimi društvi spominsko proslavo na žalostno 5. obletnico koroškega plebiscita. Govori brat Prosenec.

Orjuna Št. Jakob-Krakovo-Trnovo priredi predavanje pri Stelnjeru na Opekarski cesti 31, da se na ta način spomni »Koroškega dne«. — Zato v nedeljo 11. t. m. ob 6. uri vsi k Stelnjeru. Zdravo!

Orjuna Moste! Na inicijativo Orjune Moste se je sestavil medstrankarski odbor — vseh strank, organizacij in društev — ki priredi v soboto 10. t. m. ob 7. uri zvečer v šolski telovadnici pod pokroviteljstvom Jugoslovenske Matice — manifestacijsko zborovanje za naš Koročan — ob 5 letnici za nas nesrečnega plebiscita. Glavni govornik bo

odbornik Jugoslovenske Matice, kateteh tukajšnje šole č. gospod Jalen.

Na sporedu so še deklamacije; zapoje nekaj narodnih himen Slov. pevsko društvo Moste. Za člane Orjune Moste je udeležba brezpogojna dolžnost! — Odbor.

Orjuna Šiška javlja, da se je legitimacija št. 141, Ivan Sedej zgubila in je sedaj neveljavna. Odbor.

Orjuna v Šiški priredi ob priliki petletnice koroškega plebiscita v soboto dne 10. t. m. ob 20. uri v hotelu Bellevue družabni večer. Predavanje o neodrešeni Koroški, koncert lasnega orkestra, petje koroških narodnih pesmi. Vstopnine ni. Obenem se sprejemajo prijave za obisk plesne šole Orjune, ki se prične 14. t. m. Zavedno občinstvo se vabi k obilni udeležbi, da bo manifestacija za neodrešene koroške brate čim častnejša. Odbor.

Orjuna Trboviše priredi v nedeljo dne 18. t. m. ob 5. uri popoldne vinski trgatav v prostorih »Sokolskega doma«. Člane in sosedne organizacije ter somišljenike nacionalne misli vabimo, da se udeležijo prireditve.

Mestna Orjuna v Brežicah priredi v zvezi z drugimi narodnimi društvi ob priliki petletnice koroškega plebiscita v nedeljo dne 11. oktobra manifestacijsko zborovanje pred Narodnim domom, za katero je udeležba vsega članstva obvezna. Pred zborovanjem prisostvujejo delegati v župni cerkvi žalnim obredom, ki se bodo opravili v spomin na Koroškem padlih junakov. Odbor.

Orjuna Vič-Glince naznanja, da je častni sod natančno preiskal vsa namigavanja o br. predsedniku Bogomilu Tavčarju in dognal, da so popolnoma neosnovana.

Mariborska oblast.

Širša seja Savinjskega B. Č. O. se vrši v nedeljo 11. t. m. ob 9. uri v Narodnem domu v prostorih mestne Orjune Celje. Radi velike važnosti dnevnega reda je seja za vse prizadete obvezna. Bataljonski. Poharc Ivan:

Občni zbor Orjune Studenci. Dne 24. septembra ob 20. uri se je vršil v Sokolskem domu v Studencih pri Mariboru občni zbor naše tamkajšnje Orjune, ki se je s tem končno popolnoma osamosvojila in bo sedaj čisto neodvisna od Orjune Maribor mesto. Poset na občnem zboru je bil dober in se ga je udeležila tudi četa mariborske akcije pod vodstvom bataljonskega komandanta brata Reja. Po občnem zboru, na katerem je bil izvoljen odbor, ki nudi res popolno garancijo za uspešno delovanje, je govoril poslevodeči oblastni podpredsednik brat Radivoj Rehar v skoro enournem govoru o lokalnih in splošnih nalogah Orjune ter opolitični situaciji. Njegov govor, so

sprejeli navzoči z burnim odobravanjem. Organizacija šteje že ob ustanovitvi nad 80 članov; razen par izjem, so vsi ostali delavci.

Sestanek delavske sekcije Maribor. V soboto 19. septembra se je vršil v vestibulu Narodnega doma v Mariboru sestanek članstva delavske sekcije, na katerem sta poročala predsednik D. s. brat Ogriček in oblastni podpredsednik Radivoj Rehar o novem načrtu delavske strokovne organizacije. Sestanek je bil dobro obiskan in se je nadaljnjo pripravljalo delo in sklicanje delavske skupščine prepustilo odboru D. s.

Občni zbor in družabni večer Orjune Tezno pri Mariboru. V soboto 3. t. m. ob 19. uri se je vršil v prostorih gostilne Marin na Teznu pri Mariboru občni zbor tamkajšnje Orjune, ki je v nekaj mesecih svojega obstoja postala ena najmočnejših naših postojank v Mariborski oblasti. Občni zbor je potekel v najlepšem redu in se je na to vršil

Poravnajte
in
obnovite
naročnino!

IVAN JAK IN SIN

Ljubljana, Gospodarska 2

Najboljši živalni stroji in pletilni stroji.
Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.
Ustanovljeno l. 1867. Vezanje poučuje brezplačno.
Posamezni deli koles in živalnih strojev.
10letna garancija.
Pisalni stroji „ADLER“ in „URANIA“.
Kolesa iz prvih tovarn „Dürkopp“, „Sylvia“, „Waffenrad“, „Kaysers“.

STARA TOVARNA NOGAVIC IN PLETENIN

Poštni predal 44

USTANOVLJENA LETA 1888

Telefon štev. 425

M. FRANZL & SINOVI

Lastnik FELIKS FRANZL — LJUBLJANA, PRIVOZ 10

zelo animiran družabni večer ob najlepšem obisku. Družabni večer je posetilo tudi več bratov in sester iz Maribora in Studencev, med drugimi tudi oblastni podpredsednik br. Rehar, oblastni čelnik br. dr. Irgogič, oblastni blagajnik br. Zorko in bataljonski komandant br. Reja. Naša poštojanke na Teznu se vedno bolj krepi.

Ustanovni občni zbor Orjune Holmec pri Prevaljah. Dne 20. septembra se je vršil na Holmecu pri Prevaljah ustanovni občni zbor tamkajšnje nove Orjune, ki je naša najbolj obsejna postojanka napram avstrijski Koroški. Občnemu zboru je v imenu O. O. prisostvoval brat Ante Stromar, predsednik M. O. Dravograd. O priliki občnega zbora je priredila M. O. Dravograd drugi izlet na Holmec, katerega so se udeležili v lepem številu tudi člani M. O. Slovenjgredca, kakor so tudi prvič mnogo pripomogli k uspehu.

Ustanovitev Sreskih Odborov. Oblastni Odbor je sklenil ustanoviti v Mariborski oblasti Sreske Odbore, ki bodo vmesna instanca med O. O. in M. O. Zaenkrat se ustanovi 7 takih odborov. Prvi se konstituira S. O. za srez celjski in gornjegrajski v Celju.

Službene oblake.

Izključitev. Izključen je iz organizacije Josip Kukec, član Orjune Rakek, ker je hotel s tihotapstvom oškodovati državo.

Mi smo tega člana, ki mu nihče ne more odrekati ogromnih zaslug za Nacijo, ki je vedno pripravljen položiti življenje za našo idejo, izključili iz naših vrst, ker se je enkrat spozabil v svoji siromašnosti proti našim glavnim načelom. Pokazali smo s tem, kako resno imamo pred očmi čistost in poštenost organizacije. Storišmo svojo dolžnost.

Vemo, da s tem izključitvijo še ne bodo zavezani zlobni jeziki, kličejo pa ob tej priliki vsem tistim, ki vidijo v zadevi Kukca poseben kamen spodbite: »Očistite tudi vaše vrste, ker niste vredni zavezati mu jermenje na čevlji.«

OSTANKE

češkega in angleškega sukna za moške obleke, damske kostume in plašče po 2:50 do 3:20 m dobite po neverjetno nizki ceni, in sicer od 250 Din naprej v razpošiljalnici

Josip Ivančič, Ljubljana
Miklošičeva 4, nasproti frančiškanske cerkve.
Oglejte si izložbo! Prepričajte se!

Kronika.

Inseratni del našega lista povzroča nekaternikom mnogo preglavic. V veliki ljubezni za njegov obstoj se mu čisto očita, da krši načelo bojkota napram tujim firmam in da dela zanje s svojimi inserati celo reklamo. Napram tem očitanjem smo dolgo molčali, ter se nam ni zdelo umestno na to odgovarjati. Ker pa ta užaljena nacionalistična duša nekaternikov le ne more preboleti tega izjavljanja sledeče:

Znano je, da se sedaj nahaja tisto bore malo resnične slovenske industrije in trgovine v ne baš najprijetnejšem položaju. Neznosni davki, splošna svetovno-gospodarska kon-

stelacija in razmere v našem splošnem državnem gospodarstvu ju tolikanj teže, da sta v opasni krizi. Poleg te domače privrede pa imamo še tujerodno, ki navzlic vsem krizam prav dobro uspeva in izmoga našo zemljo, kolikor ji je le pač mogoče. Poleg vseh neštetihi ugodnosti, ki jih uživa pri nas naša tujerodna industrija in trgovina, razpolaga tudi s tem dobrom, da ji ni potreba plačevati nobenega narodnega davka. Kaj pa se to pravi vedo dovolj povedati vsi naši privredniki, kakor tudi uradniki, kateri morajo plačevati gotovo več narodnega, kakor pa državnega davka. Spoznanje te krivice nas je dovelo k temu, da smo sklenili obremeniti tudi tujece na primeren način in jih pripraviti do tega, da si bodo sami skovali sekiro, ki bo prej ali slej odbila tujerodnemu polpu v naši zemlji glavo. V ta namen smo sklenili, da priobčujemo oglase tudi tujih, toda takih firm, katerim ni radi lojalnosti mogoče ničesar očitati. Pri tem smo si pridržali absolutno rezerviranost napram tem tujerodnim inserentom in pripravljenost pasti vsak hip po njih, kakor hitro se bo to izkazalo potrebnim. To rezerviranost napram tem tujim firmam lahko razvidi vsak že iz načina objavljanja inseratov samih.

RADIO aparat. RADIO materijal.

Ta aparat stane 750 Din.

Sprejem vseh evropskih postaj zasiguran. Elektromaterijal, motorji, svetiljke.

PO CENI! ELEKTRO-COMPAGNY PO CENI!

d. o. o. z.

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25.

HANNOVER
KUPIM
ZA 500.000
ŠVICARSKIM FR.

zbirke pisemskih znamk
vendar samo boljše objekte, kakor tudi posamezne raritete in stare znamke na kuvertah po najvišjih cenah. Izrabite ugodno priliko, ki se nudi.
Plačam takoj v gotovini v poljubni veljavi. Najstrožja diskrecija. Pa dragocene stvari pridem sam. Izberne ponudbe z navedbo cene nasloviti na
Eugen Sekula Villa „Helmeli“
Luxern (Švica)
Pazite na adresu! J. H. 5115 Lz.
Korespondenca: francosko, angleško, nemško

Poleg tega pa sedaj ponovno pozivamo vse naše člane in prijatelje, da nam pošljejo o vseh morebitnih nacionalnim interesom škodljivih ukrepov in delih tujih firm, ki oglašujejo v našem listu točne in zanesljive podatke, ki jih zamorejo potrditi tudi pred sodiščem. V takem slučaju bomo brez prizanašanja napadli vsako tako firmo, pa najsi bi imela tudi celo leto v naprej plačan inšeriat za celo stran.

Gospodine upoštevajte! Naše miho znamke »GAZELA« se izdejuje iz najfinejših snovi, ki perilo ne škodujejo. Zato perete z njim brez truda ter dosežete, da je perilo res snežno belo.

K naši zadnji notici o zadevi g. Mikliča izjavljamo, da starejši brat g. Karel Miklič ni bil navzoč pri opisanem incidentu, kar je razvidno iz njegovega potnega lista, ker se je nahajal ta čas na Dunaju. Stevni tudi lojalno popravljamo nehoti mu zadano krivico.

Popravek k članku »Kočevar-ska predrznost«.

1. Nista bila dva sinova Miklič,

pač pa samo eden, ki sliši na ime Josef, katerega se članek v polnem obsegu tiče.

2. Ni kupil strgane srečke gosp. Treo, pač pa neki Nemec iz Gradca z izrekom: »Wir müssen alle Ver-eine unterstützen«.

**Restavracija
Ljubljanski
dvor**

najmodernejše urejena in
oskrbovana. Izborna ku-
hinja. Najboljša domača in
inozemski vina.

Pristni teran.

Vsak dan morske ribe.

IVAN ZAKOTNIK

mesni tesarski mojster

Ljubljana, Dunajska cesta 46. Tel. 379.

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stroji, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga. Tovarna furnirja.

SVOJI K SVOJIM!

Britje in striženje po najcenejših cenah se izvršuje v novi higijenično urejeni brivnici v Hrenovi ulici št. 19 (poleg gostilne Ražem na Žabjaku.)

Za obilen obisk se priporoča

F. MEKINC

brivec.

SVOJI K SVOJIM!

Dvokolesa, mali pomožni motorčki, šivalni stroji, otroški vozički, pneuma-tika, i. dr. se dobe najceneje v tavnici

TRIBUNA F. B. L.

LJUBLJANA, Karlovska cesta 4.

Parna pekarna
Jean Schrey nasl.

**JAKOB KAVČIČ
LJUBLJANA**

naznanja, da ima
dnevno večkrat
sveže in priznane
najboljše pecivo.

Telefon šte. 158.

Naznanilo.

Cenj. občinstvu javljam, da sem dne 7. t. m. odprla trgovino z gozdarstvom in pletenim blagom. Naznanjam cenj. občinstvu, da imam tudi veliko zalogo možkih klobukov vseh vrst in si že kupite lahko dober klobuk za 50 Din. Po najnižji ceni tri-kotaža, nogavice, itd.

Za obilen poset se priporoča

M. BAVEC, Poljanska c. št. 27.

Sladkogorska tvornica ljeperke i papira

Naslov za pismo:
Sladkivrh, pošta št. 111
pri Mariboru.

Sladkivrh

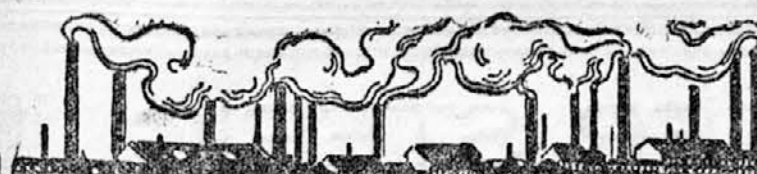
Brzojavi:
Papirus, št. 111 pri Mariboru.
Telefon inšurab.: MARIBOR BR. 156.

Vlastnik:

Josip Rosenberg, Maribor

Izradjuje sivu ljeperku i
sve vrsti omotnog papira.

ING. DUKIĆ IN DRUG GRADBENO PODJETJE

LJUBLJANA
BOHORIČEVA ULICA 24

Naročajte
„Orjuno“!

PODPISANA TVRDKA PRIPOROČA:

SADNE SOKE:

malinovec, citronado
in sadni grog (punč).

AROME ZA NEALKOHOLNE PIJAČE:

limonova, jabolčna, malinova, mandljeva, marelična,
nektar, oranžna, rožna, mešane arome (tutti frutti),
Vanile, Waldmeister.

ESENCE ZA ALKOHOLNE PIJAČE:

Rum-esence različne vrste, konjak, hrušov, češnjev,
kava, kumnova, oranžna, pelinkovac sadjev, tropi-
nov, brinjev, drožni i. t. d.

SADNE ETERE:

v raznih koncentracijah.

NAVODILA NA ZAHTEVO NA RAZPOLAGO.

SREČKO POTNIK IN DRUG

LJUBLJANA METELKOVA 13.

PARNA DESTILACIJA ESENC

„SAVA“

opće osiguravajuće dioni-
čarsko društvo u Zagrebu

„CABA“

опче осигуравајуће диони-
чарско друштво у Загребу

ustanovljena od jugoslovanskih denarnih zavodov:

Prva hrvatska štedionica, Hrvatska eskomptna banka in
Srpska banka d. d. u Zagrebu, Jadransko-Podunavska banka
d. d., in Zemaljska banka d. d. v Beogradu, ter Zemaljska
banka za Bosnu i Hercegovinu v Sarajevu

je prevzela v kraljevini SHS elementarna zavarovanja

občne zavarovalnice Assicurazioni Generali v Trstu.

Lastni družbeni jamstveni fondi brez garancij
bank-ustanoviteljic okroglo 30 milijonov dinarjev.

Generalno zastopstvo za Slovenijo

v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta št. 2

posluje v vseh zavarovalnih strokah.

Upravni svet Prometne banke d. d. v Ljubljani naznanja tužno vest, da je ustanovitelj zavoda in zaslužni predsednik upravnega sveta, gospod

DR. IVAN ŠUSTERŠIČ

včeraj po težki, mučni bolezni preminul.

Pokojnika, ki si je za razvoj našega zavoda stekel nevenljivih zaslug, ohranimo vedno v hvaležnem spominu.

V Ljubljani, dne 8. oktobra 1925.

Upravni svet Prometne banke d. d. v Ljubljani.

Književnost.

Našim malim. F. Ks. Meško. Izdala in založila Učiteljska tiskarna. Cena Din 15.
Meško spada tudi v vrsto onih

naših pisateljev, ki so domeli, da leži v besedah izrečenih mladini mnogo več, kakor v delih za zrele in odrasle. Tako je po knjigah, ki so izšle v založbi Mohorjeve družbe podaril našim malim zopet to drobno knji-

žico. Delce je prežeto globoke in neutešne ljubezni do grude in staršev. Pisana je v mladini kar najbolj umljivem jeziku. Morda je njena mala hiba v tem, da pada včasih v življenju za mladino pretemno sliko. Posebno

»V pričakovanju« doimi še na odrastlega človeka deprimirajoče, ko občuti vso to silno bedo. To pogreško pa popravlja v tem večji meri visoka pesem naše zemlje »Jaz bom kmet«, ki bi morala priti v šolske či-

tanke. Morda bi vsaj stotemu od onih, ki beže z zemlje odprla oči.

Voščeni papir za vse razmnoževalne aparate.
THE REX CO., Ljubljana.

Dnevni koncerti:

V kavarni od 5. do pol 1. ure ponoči.
V kleti od 6. do 12. ure ponoči.
V restavraciji od 7. do 12. ure ponoči.

Ob nedeljah in praznikih zajutrkovalni koncert v restavraciji.

DAMSKA KAPELA

RESTAVRACIJI „ZVEZDA“

Točna in solidna postrežba
Prvovrstno vino, gorka in mrzla jedila.

Se priporočata

Fran in Roza Krapež.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Je najmodernejše urejena ter izvršuje vsa tiskarska dela od najprostejšega do najmodernejšega. - Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. Brošure v malih in tudi največjih nakladah. Časopise, revije, mlad. liste.

Okusna oprema ilustrir. katalogov, cenikov in reklam. listov. Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Solski zvezki za osnovne in srednje šole
Risauke, dnevniki in beležnice.

HIPOTEKARNA BANKA

JUGOSLOVENSKIH HRANILNIC v LJUBLJANI

BRZOJAVI:
HIPOTEKARNA

(PREJ KRANJSKA DEŽELNA BANKA)

TELEFON
ŠTEV. 173

IZVRŠUJE VSE BANČNE POSLE IN TRANSAKCIJE
SPREJEMA VLOGE NA HRANILNE KNJIŽICE IN TEKOČI RAČUN
PROTI NAJUGODNEJŠEM OBRESTOVANJU TER DAJE
VSAKOVRSNE KREDITE IN PREDUJME
NAKUP IN PRODAJA VALUT IN DEVIZ

V modni salon **M. SEDEJ-STRNAD, LJUBLJANA** Prešernova ulica 3.
so došle
zadnje novosti v klobučevinastih (filcastih)
in najmodernejših klobukih.
Postrežba točna. Žalni klobuki vedno v zalogi. Cene zmernе.

Naročajte
„ORJUNO“!

PERILO moško, žensko, dečje, namizno in posteljno,
OPREME za neveste in dojenčke,
PERJE IN **PUH** kupite ceno in dobro pri
C. I. HAMANN, LJUBLJANA, MESTNI TRG 8.

PETER ŠTEPIC

VELETRGOVINA Z VINOM
LJUBLJANA SPODNJA ŠIŠKA
TRŽNA ULICA ŠTEVILKA 256

TELEFON ŠTEVILKA 171

OTVORITEV

trgovine mesne industrije in mesarije.

Uljudno naznanjam, da sem otvoril v Ljubljani, Kolodvorska ul. 18
trgovino z raznovrstnimi suhomesnatimi izdelki
in mesarijo svežega govejega, telečjega in
pražičjega mesa na drobno in debelo.

Vse blago je vedno sveže in prvovrstno. Ureditev trgovine in hladilnice strogo higijenična. Postrežba solidna, po konkurenčnih cenah.
Za cenjeni obisk se priporoča

Novak Tovladijac & Co.
mesna industrija.

ANT. KRISPER

LJUBLJANA

MESTNI TRG šte. 26

Zaloga
galanterijskega blaga
Tovarna črevljev

I. PORTLAND-CEMENT

samo prvovrstno blago v
vsaki množini v sodih in
juta vrečah nudi po naj-
nižji tovarniški ceni

TOVARNA CEMENTA
v Zidanem mostu.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
prodaja

PREMOG

iz slovenskih premogovnikov
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah
premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za
industrijska podjetja in razpečava na debelo
inozemski premog in koks
vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča
posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za
ilvarno in domačo uporabo, kovaški premog, črni
premog in brikete.

N A S L O V:

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D.
v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/1.

V neizmerni žalosti naznanjamo, da
je naš ljubljani soprog, oziroma oče in
brat, gospod

dr. Ivan Šusteršič

danes dne 7. t. m. ob 22. uri po daljšem
bolehanju previden s svetimi tolažili
mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se je vršil v petek dne 9. t. m.
iz hiše žalosti Miklošičeva cesta 6.

Zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

V Ljubljani, dne 9. oktobra 1925.

Bogumila Šusteršič, soproga.

Inž. Ferdinand Šusteršič, sin.

Alice Šusteršič, sinaha.

Dvorni svetnik v p. **Abdon Šusteršič**

in admiral **Alois Šusteršič**, brata.

Jadranska zavarovalna družba

Tel. št. 937. ustanovljeno leta 1838 (Riunione) Tel. št. 937.

Generalno zastopstvo za Slovenijo: LJUBLJANA, Beethovnova ulica šte. 4 (v lastni palači).
Direkcija za Jugoslavijo: ZAGREB, Hatzova ulica šte. 10 (v lastni palači).

Akcijski kapital Lit. 100,000.000 -- Rezervni kapital Lit. 300,000.000 --.

SKLEPA:

Zavarovanja zoper požar — zavarovanja zoper vlom — zavarovanja proti razpokam
stekla — zavarovanja zvonov — zavarovanja transportov — zavarovanja strojev
proti razpokam — šomaž zavarovanja — zavarovanja zoper točo — življenska zava-
rovanja, in sicer: dosmrtna zavarovanja — zavarovanja na doživetje — zavarovanja
starostne rente — posamezna nezgodna zavarovanja — nezgodna zavarovanja otrok
— jamstvena zavarovanja.

Podružnice v Jugoslaviji: Beograd, Bečkerek, Novi Sad,
Sarajevo, Subotica, Split, Sušak, Ljubljana, Osijek.

Glavna zastopstva v vseh večjih krajih Jugoslavije.
Pojasnila in proračuni se dobe brezplačno pri vseh podružnicah.